

Een 'valse' Bach in de kerk

Gerard Bal: 'Ik wilde deze keer gewoon wat anders, Bach met een knipoog.'
FOTO THIERRY SCHUT

NAALDWIJK

In Nederland kent alleen Westland de traditie om de sterfdag van Johann Sebastian Bach te herdenken met een (orgel)concert. Het thema is dit jaar 'bewerkt en geïnspireerd door'. Met als bijzonderheid dat er stukken worden gespeeld van een niet bestaande P.D.Q. Bach.

RIEN VAN DEN ANKER

De Naaldwijkse organist-dirigent Gerard Bal heeft er wel plezier in nu hij zoveel reacties krijgt op het opmerkelijke programma van zijn traditionele Bachconcert, dat hij sinds 1973 op de sterfdag van de Duitse componist houdt. „Ik heb dit jaar gekozen voor werken die Bach heeft bewerkt en voor stukken van componisten die zich door hem hebben laten inspireren. En dan kom je automatisch bij die PDQ.”

Zijn armen gaan, dirigerend, omhoog: „Nee, het is zeker geen muzikale godslastering. Het is bijna Bach, niet gemakkelijk te spelen ook, vaak zelfs moeilijk. Ik wilde gewoon wat anders, Bach met een knipoog.”

PDQ bestaat dus niet, is het pseudoniem van de Amerikaanse componist en muzikwetenschapper Peter Schickele. Een man die zo gefascineerd is door Bach dat hij als een wetenschappelijk grapje diens (fictieve) laatste zoon een

geheel eigen leven gaf.

Met een complete namaakbiografie, vol feitjes en wetenswaardigheden, waarin ook Mozart voorkomt, en met een forse lijst met composities. Door Schickele gemaakt, wel te verstaan.

„Het grapje is inmiddels uit de hand gelopen,” zegt Bachdeskundige Bal. „Veel musici spelen deze componist graag, ook omdat er zoveel muzikale humor in zit.”

Zo staat in sommige partituren tussen de noten 'Spelen met de voet' of 'Roep: Hai'. Daarnaast heeft Schickele van zijn PDQ de uitvinder van de zingende zaag gemaakt. „En dat instrument dus in een aantal composities opgenomen.”

Elvis Presley

Op het Naaldwijkse concert zal hij onder meer het koraal Orally spelen, waarbij Elvis Presleykenners direct Love me Tender herkennen. Verder blijkt een koraalprelude een tweestemmige liedbewerking van Yankee Doodle en klinkt de koraalvariatie In der Nacht so hell, der Petrus ist mein Freund verdacht veel op Au clair de la lune.

„Maar allemaal zo knap in de stijl van Bach gecomponeerd dat de luisteraar het verschil pas ontdekt als die andere, bekende liederen worden gespeeld.”

In de muziek is volgens Bal het bewerken en geïnspireerd raken van alle tijden. „Bach zelf is daar ook een goed voorbeeld van. Neem maar sommige vioolconcerten van Vivaldi die hij bewerkte voor orgel, velen denken echt dat het origineel van Bach is.”

Tijdens het concert speelt hij ook

een origineel orgelwerk en aansluitend de bewerking die Bach ervan maakte. „En twee orgelwerken van aria's uit zijn cantates. Hij bewerkte dus ook eigen composities.”

Bal is niet bang dat hij met composities van de 'valse' zoon traditionele Bachminnaars zal schofferen, al erkent hij dat Schickele een beetje gek is. „Maar ik zie hem ook als een bewogen mens die, vergelijkbaar met André Rieu, hoopt dat zijn muziek mensen net over de drempel zal trekken, naar Bach en andere klassieke muziek.”

Het Bachconcert is op 28 juli in de Oude Kerk, Wilhelminaplein, Naaldwijk; aanvang 20.15 uur. Een entreekaartje kost zes euro.